

Nr 240.

Av herr **Törnkvist** i Karlskrona, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 136, angående tecknande av aktier i ett för övertagande av aktiebolaget Svenska lantmännens banks rörelse bildat bankaktiebolag.

Inför de inträffade bankkrascherna framväxer allt oemotståndligare kravet att få en ingående undersökning till stånd beträffande de förhållanden, som — utöver det allmänna krigsläget — fört till katastroferna ifråga. Ha gällande författningar följts? Ha styrelserna visat grov vårdslöshet i sin förvaltning? Ha balansräkningarna varit vilseledande eller rent av falska? Har otillåten aktiebelåning förekommit? Ha manipulationer med »dotterbolag» förekommit, varigenom banklagens föreskrifter kringgåts? o. s. v.

Då nu riksdagens direkta medverkan påkallats för att rädda insättarnas medel i och med aktiebolaget Svenska lantmännens banks insolvens, synes det vara riksdagens plikt att framtvinga en till grunden gående undersökning angående bankens skötsel. Befinnes styrelsen ansvarsskyldig i ett eller annat avseende, så måste detta ansvar utkrävas utan alla hänsyn. Det går icke an, att den uppfattningen vinner insteg i vårt land, att en bankledning kan tillåta sig allsköns äventyrligheter utan allvarlig risk av ekonomisk ansvarsskyldighet eller rättsligt ansvar. Innan staten träder räddande till, måste de för en sådan katastrof i första hand ansvariga med sin egendom svara för sina åtgöranden.

Det synes därför nödvändigt, att statens medverkan för hjälp åt Lantmannabanken förknippas med ett bestämt villkor om en grundlig rättslig undersökning angående bankens skötsel. Denna undersökning torde böra uppdragas åt tre erfarna personer utanför bankledningarnas krets, däribland åtminstone en framstående jurist med domarkompetens. Undersökningskommissionen torde tillsättas av Kungl. Maj:t samt utrustas med befogenhet att taga del av alla bankens räkenskaper, handlingar och korrespondens samt att inkalla vittnen såsom en vanlig domstol.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 4 saml. 86 häft. (Nr 237—242.)

Eventuella ansvarsyrkanden eller åtal torde av kommissionen få anhängiggöras inför domstol enligt eljest gällande rättegångsförfarande.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte såsom villkor för sin medverkan i en eller annan form till stödjande av aktiebolaget Svenska lantmännens bank föreskriva, att en rättslig undersökning, enligt vad ovan föreslagits, skall verkställas angående de förhållanden, som fört till bankföretagets insolvens.

Stockholm den 17 mars 1923.

Algot Törnkvist.